

## **SDĚLENÍ Ministerstva zahraničních věcí č. 45/2003 Sb. m. s.,**

### **o přijetí Opčního protokolu k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů**

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 25. května 2000 byl v New Yorku přijat Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte<sup>\*</sup>) o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů.

Jménem České republiky byl Protokol podepsán v New Yorku dne 6. září 2000.

S Protokolem vyslovil souhlas Parlament České republiky a schválil jej podle článku 39 odst. 4 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb. a ústavního zákona č. 300/2000 Sb., jako mezinárodní smlouvu o lidských právech a základních svobodách ve smyslu článku 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb. a ústavního zákona č. 300/2000 Sb. Prezident republiky Protokol ratifikoval. Ratifikační listina České republiky byla uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů, depozitáře Protokolu, dne 30. listopadu 2001.

Při ratifikaci Protokolu bylo učiněno následující prohlášení:

„V souladu s článkem 3 odst. 2 Protokolu Česká republika prohlašuje, že minimální věk, při kterém je povolen dobrovolný vstup do národních ozbrojených sil, je 18 let. Tuto věkovou hranici stanoví zákon.“

Protokol vstoupil v platnost na základě svého článku 10 odst. 1 dne 12. února 2002 a tímto dnem vstoupil v platnost i pro Českou republiku.

Anglické znění Protokolu a jeho překlad do českého jazyka se vyhláší současně.

## **PŘEKLAD**

### **Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů**

Smluvní strany tohoto Protokolu,  
povzbuzeny značnou podporou Úmluvy o právech dítěte, jež ukazuje existenci všeobecné vůle usilovat o podporu a ochranu práv dítěte,

potvrzující, že práva dítěte vyžadují zvláštní ochranu, a vyzývající k neustálému zlepšování situace dětí bez rozdílu stejně jako k jejich rozvoji a vzdělávání v podmínkách míru a bezpečnosti,  
znepokojeny škodlivým a rozsáhlým účinkem ozbrojeného konfliktu na děti a dlouhodobými dopady na trvalý mír, bezpečnost a rozvoj, které tyto účinky mají,

odsuzující útoky na děti v situacích ozbrojeného konfliktu a přímé útoky na objekty chráněné mezinárodním právem, včetně míst, v nichž se zpravidla nachází větší množství dětí, jako jsou školy a nemocnice,

zaznamenávající přijetí Statutu Mezinárodního trestního soudu, zejména to, že mezi válečné zločiny řadí povolávání nebo odvod dětí mladších patnácti let nebo jejich používání pro aktivní

---

<sup>\*</sup>) Úmluva o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989 byla vyhlášena pod č. 104/1991 Sb.

účast v bojových akcích jak v mezinárodních ozbrojených konfliktech, tak v konfliktech, které nemají mezinárodní charakter,

uznávající proto, že pro další posílení práv uznaných Úmluvou o právech dítěte je třeba zvýšit ochranu dětí před zapojováním do ozbrojeného konfliktu,

zaznamenávající, že článek 1 Úmluvy o právech dítěte stanoví, že pro účely této Úmluvy se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve,

přesvědčeny, že Opční protokol k Úmluvě zvyšující věk pro možné povolávání osob do ozbrojených sil a jejich účast v bojových akcích účinně přispěje k provádění principu, že nejlepší zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí,

zaznamenávající, že dvacátá šestá mezinárodní konference Červeného kříže a Červeného půlměsíce v prosinci 1995 doporučila, mezi jiným, aby strany konfliktu učinily všechny proveditelné kroky k zabezpečení toho, aby se děti mladší osmnácti let neúčastnily bojových akcí,

vítající jednomyslné přijetí Úmluvy Mezinárodní organizace práce č. 182 o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce z června 1999, jež zakazuje, mezi jiným, nucené nebo povinné povolávání dětí pro použití v ozbrojených konfliktech,

odsuzující s nejvážnějším znepokojením povolávání, výcvik a používání dětí, vnitrostátně i za hranicemi státu, v bojových akcích ozbrojenými skupinami odlišnými od ozbrojených sil státu a uznávající odpovědnost těch, jež povolávají, cvičí a používají děti v tomto směru,

připomínající závazek každé strany ozbrojeného konfliktu řídit se ustanoveními mezinárodního humanitárního práva,

zdůrazňující, že tento Protokol není na újmu účelu a zásadám obsaženým v Chartě Spojených národů, včetně článku 51, a příslušných norem mezinárodního humanitárního práva,

berouce v úvahu, že podmínky míru a bezpečnosti založené na plné úctě k účelu a zásadám obsaženým v Chartě a dodržování příslušných lidskoprávních nástrojů jsou nezbytné pro plnou ochranu dětí, zejména v průběhu ozbrojených konfliktů a cizí okupace,

uznávající zvláštní potřeby těch dětí, které jsou, kvůli svému společenskému nebo hospodářskému postavení nebo pohlaví, obzvláště ohroženy povoláváním nebo použitím pro bojové akce v rozporu s tímto Protokolem,

uvědomující si nezbytnost vzít v úvahu hospodářské, společenské a politické původní příčiny zapojování dětí do ozbrojených konfliktů,

přesvědčeny o potřebě posílit mezinárodní spolupráci při provádění tohoto Protokolu, stejně jako při fyzické a psychosociální rehabilitaci a společenské reintegraci dětí, které jsou oběťmi ozbrojeného konfliktu,

povzbuzující účast společnosti a zejména dětí a dětských obětí při rozšiřování informačních a vzdělávacích programů týkajících se provádění tohoto Protokolu,

dohodly se na následujícím:

## Článek 1

Smluvní strany přijmou všechna proveditelná opatření k zabezpečení toho, aby se členové jejich ozbrojených sil, kteří nedosáhli věku osmnácti let, přímo neúčastnili bojových akcí.

## Článek 2

Smluvní strany zabezpečí, aby osoby, které nedosáhly věku osmnácti let, nebyly povinně povolávány do jejich ozbrojených sil.

## Článek 3

1. Smluvní strany zvýší minimální věk pro dobrovolné povolávání osob do svých národních ozbrojených sil oproti věku, jenž je stanoven článkem 38 (3) Úmluvy o právech dítěte, berouce v

úvahu principy obsažené v tomto článku a uznávajíce, že na základě Úmluvy mají osoby mladší osmnácti let právo na zvláštní ochranu.

2. Každá smluvní strana uloží při ratifikaci nebo přístupu k tomuto Protokolu závazné prohlášení, jež stanoví minimální věk, v němž povoluje dobrovolné povolávání do svých národních ozbrojených sil, a popis záruk, jež přijala, aby zaručila, že toto povolávání není násilné nebo nucené.

3. Smluvní strany, jež povolují dobrovolné povolávání osob mladších osmnácti let do svých národních ozbrojených sil, zachovávají záruky zabezpečující minimálně, že:

toto povolávání je ryze dobrovolné,

toto povolávání je provedeno na základě informovaného souhlasu rodičů nebo zákonných zástupců osoby,

tyto osoby jsou plně informovány o povinnostech spojených s danou vojenskou službou, a

tyto osoby poskytnou důvěryhodné potvrzení věku před přijetím do národní vojenské služby.

4. Každá smluvní strana může své prohlášení kdykoliv zesílit prostřednictvím oznámení generálnímu tajemníkovi Spojených národů, který informuje všechny smluvní strany. Toto oznámení nabude účinnosti dnem přijetí generálním tajemníkem.

5. Požadavek zvýšení věkové hranice dle odstavce 1 se nevztahuje na školy používané nebo řízené ozbrojenými silami smluvní strany, v souladu s články 28 a 29 Úmluvy o právech dítěte.

#### Článek 4

1. Ozbrojené skupiny odlišné od ozbrojených sil státu by neměly za žádných okolností povolávat nebo používat v bojových akcích osoby mladší osmnácti let.

2. Smluvní strany přijímají všechna proveditelná opatření pro prevenci takového povolávání a používání, včetně přijetí právních opatření nezbytných k zákazu a trestnosti takovýchto praktik.

3. Provádění tohoto článku Protokolu neovlivní právní status žádné strany ozbrojeného konfliktu.

#### Článek 5

Nic v tomto Protokolu nebude vykládáno tak, aby vyloučilo ustanovení práva smluvní strany nebo mezinárodních nástrojů a mezinárodního humanitárního práva, která ve větší míře napomáhají uplatňování práv dítěte.

#### Článek 6

1. Každá smluvní strana činí všechna nutná právní, správní a jiná opatření k zabezpečení účinného provádění a prosazování ustanovení tohoto Protokolu ve své jurisdikci.

2. Smluvní strany se zavazují s využitím odpovídajících prostředků učinit zásady a ustanovení tohoto Protokolu široce známými a podporovanými jak mezi dospělými, tak mezi dětmi.

3. Smluvní strany činí všechna proveditelná opatření k zabezpečení toho, aby osoby podléhající jejich jurisdikci povoláné nebo použité v bojových akcích v rozporu s tímto Protokolem byly demobilizovány nebo jinak propuštěny ze služby. Smluvní strany poskytnou, pokud je to nutné, těmto osobám veškerou přiměřenou pomoc pro jejich tělesné a duševní zotavení a jejich společenskou reintegraci.

#### Článek 7

1. Smluvní strany spolupracují při provádění tohoto Protokolu, včetně předcházení jakémukoli jednání v rozporu s tímto Protokolem, a při rehabilitaci a společenské reintegraci osob, které jsou oběťmi jednání v rozporu s tímto Protokolem, a to i prostřednictvím technické spolupráce a

finanční pomoci. Takováto pomoc a spolupráce bude prováděna na základě porady s dotčenými smluvními stranami a příslušnými mezinárodními organizacemi.

2. Smluvní strany, které takovou pomoc mohou poskytnout, tuto poskytnou prostřednictvím stávajících mnohostranných, dvoustranných nebo jiných programů, nebo, mezi jiným, prostřednictvím dobrovolného fondu vytvořeného v souladu s pravidly Valného shromáždění.

#### Článek 8

1. Každá smluvní strana předloží do dvou let ode dne, kdy pro tuto stranu vstoupil Protokol v platnost, zprávu Výboru pro práva dítěte poskytující souhrnné informace o opatřeních, která přijala za účelem provádění ustanovení tohoto Protokolu, včetně opatření přijatých pro provádění ustanovení týkajících se účasti a povolávání.

2. Po předložení souhrnné zprávy zahrne každá smluvní strana do zpráv, které předkládá na základě článku 44 Úmluvy Výboru pro práva dítěte, jakékoli další informace týkající se provádění tohoto Protokolu. Ostatní smluvní strany tohoto Protokolu předkládají zprávu každých pět let.

3. Výbor pro práva dítěte může od smluvních stran tohoto Protokolu požadovat další informace významné pro provádění Protokolu.

#### Článek 9

1. Tento Protokol je otevřen k podpisu všem státům, které jsou smluvní strany Úmluvy nebo ji podepsaly.

2. Tento Protokol podléhá ratifikaci nebo přístupu jakéhokoli státu. Ratifikační listiny nebo listiny o přístupu se ukládají u generálního tajemníka Spojených národů.

3. Generální tajemník jakožto deponitář Úmluvy a Protokolu informuje všechny smluvní strany Úmluvy a všechny státy, které Úmluvu podepsaly, o každém prohlášení podle článku 3, ratifikaci nebo přistoupení k Protokolu.

#### Článek 10

1. Tento Protokol vstoupí v platnost tři měsíce po uložení desáté ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

2. Pro každý stát, který tento Protokol ratifikoval nebo k němu přistoupil po jeho vstupu v platnost, vstoupí tento Protokol v platnost měsíc po dni uložení jeho ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

#### Článek 11

1. Každá smluvní strana může tento Protokol kdykoli vypovědět písemným oznámením generálnímu tajemníkovi Spojených národů, který následně informuje ostatní smluvní strany Úmluvy a všechny státy, které Úmluvu podepsaly. Vypovězení se stane účinným jeden rok po dni, kdy bylo oznámení přijato generálním tajemníkem. Pokud se však na konci tohoto roku vypovídající smluvní strana účastní ozbrojeného konfliktu, vypovězení nenabude účinnosti před ukončením ozbrojeného konfliktu.

2. Takovéto vypovězení nemá účinky zbavující smluvní stranu závazků podle tohoto Protokolu ve vztahu k jakémukoliv jednání, které bylo učiněno přede dnem, kdy toto vypovězení nabylo účinnosti. Takovéto vypovězení rovněž není na újmu pokračujícímu projednávání jakékoli záležitosti, která byla projednávána Výborem pro práva dítěte přede dnem, kdy toto vypovězení nabylo účinnosti.

#### Článek 12

1. Kterákoli smluvní strana může navrhnout změnu a předložit ji generálnímu tajemníkovi Spojených národů. Generální tajemník poté seznámí s navrženou změnou smluvní strany se žádostí, aby mu sdělily, zda jsou pro svolání konference smluvních států, která by návrh posoudila a hlasovala o něm. Pokud se čtyři měsíce od data tohoto oznámení vysloví alespoň třetina států pro takovou konferenci, svolá generální tajemník konferenci pod záštitou Spojených národů. Každá změna přijatá většinou smluvních stran Protokolu přítomných a hlasujících na konferenci bude předložena Valnému shromáždění ke schválení.

2. Změna přijatá dle odstavce 1 tohoto článku vstoupí v platnost, bude-li schválena Valným shromážděním Spojených národů a přijata dvoutřetinovou většinou smluvních stran.

3. Vstoupí-li změna v platnost, stává se závaznou pro smluvní strany, jež ji přijaly. Ostatní smluvní strany jsou nadále vázány jen ustanoveními tohoto Protokolu a kterýmikoli dřívějšími změnami, jež přijaly.

### Článek 13

1. Tento Protokol, jehož anglické, arabské, čínské, francouzské, ruské a španělské znění má stejnou platnost, bude uložen v archivech Spojených národů.

2. Generální tajemník Spojených národů poskytne ověřené kopie tohoto Protokolu všem smluvním stranám Úmluvy a všem státům, které Úmluvu podepsaly.

### anglické znění

#### **Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict**

The States Parties to the present Protocol,

Encouraged by the overwhelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the widespread commitment that exists to strive for the promotion and protection of the rights of the child,

Reaffirming that the rights of children require special protection, and calling for continuous improvement of the situation of children without distinction, as well as for their development and education in conditions of peace and security,

Disturbed by the harmful and widespread impact of armed conflict on children and the long-term consequences this has for durable peace, security and development,

Condemning the targeting of children in situations of armed conflict and direct attacks on objects protected under international law, including places generally having a significant presence of children, such as schools and hospitals,

Noting the adoption of the Statute of the International Criminal Court<sup>2</sup> and, in particular, its inclusion as a war crime of conscripting or enlisting children under the age of 15 years or using them to participate actively in hostilities in both international and non-international armed conflicts,

Considering, therefore, that to strengthen further the implementation of rights recognized in the Convention on the Rights of the Child there is a need to increase the protection of children from involvement in armed conflict,

Noting that article 1 of the Convention on the Rights of the Child specifies that, for the purposes of that Convention, a child means every human being below the age of 18 years unless, under the law applicable to the child, majority is attained earlier,

Convinced that an optional protocol to the Convention raising the age of possible recruitment of persons into armed forces and their participation in hostilities will contribute effectively to the

implementation of the principle that the best interests of the child are to be a primary consideration in all actions concerning children,  
Noting that the twenty-sixth international Conference of the Red Cross and Red Crescent in December 1995 recommended, inter alia, that parties to conflict take every feasible step to ensure that children under the age of 18 years do not take part in hostilities,  
Welcoming the unanimous adoption, in June 1999, of International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour, which prohibits, inter alia, forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict,  
Condemning with the gravest concern the recruitment, training and use within and across national borders of children in hostilities by armed groups distinct from the armed forces of a State, and recognizing the responsibility of those who recruit, train and use children in this regard,  
Recalling the obligation of each party to an armed conflict to abide by the provisions of international humanitarian law,  
Stressing that this Protocol is without prejudice to the purposes and principles contained in the Charter of the United Nations, including Article 51, and relevant norms of humanitarian law,  
Bearing in mind that conditions of peace and security based on full respect of the purposes and principles contained in the Charter and observance of applicable human rights instruments are indispensable for the full protection of children, in particular during armed conflicts and foreign occupation,  
Recognizing the special needs of those children who are particularly vulnerable to recruitment or use in hostilities contrary to this Protocol owing to their economic or social status or gender,  
Mindful of the necessity of taking into consideration the economic, social and political root causes of the involvement of children in armed conflicts,  
Convinced of the need to strengthen international cooperation in the implementation of this Protocol, as well as the physical and psychosocial rehabilitation and social reintegration of children who are victims of armed conflict,  
Encouraging the participation of the community and, in particular, children and child victims in the dissemination of informational and educational programmes concerning the implementation of the Protocol,  
Have agreed as follows;

### **Article 1**

States Parties shall take all feasible measures to ensure that members of their armed forces who have not attained the age of 18 years do not take a direct part in hostilities.

### **Article 2**

States Parties shall ensure that persons who have not attained the age of 18 years are not compulsorily recruited into their armed forces.

### **Article 3**

1. States Parties shall raise the minimum age for the voluntary recruitment of persons into their national armed forces from that set out in article 38, paragraph 3, of the Convention on the Rights of the Child, 1 taking account of the principles contained in that article and recognizing that under the Convention persons under 18 are entitled to special protection.

2. Each State Party shall deposit a binding declaration upon ratification of or accession to this Protocol that sets forth the minimum age at which it will permit voluntary recruitment into its national armed forces and a description of the safeguards that it has adopted to ensure that such recruitment is not forced or coerced.

3. States Parties that permit voluntary recruitment into their national armed forces under the age of 18 shall maintain safeguards to ensure, as a minimum, that;

(a) Such recruitment is genuinely voluntary;

(b) Such recruitment is done with the informed consent of the person's parents or legal guardians;

(c) Such persons are fully informed of the duties involved in such military service;

(d) Such persons provide reliable proof of age prior to acceptance into national military service.

4. Each State Party may strengthen its declaration at any time by notification to that effect addressed to the Secretary-General of the United Nations, who shall inform all States Parties. Such notification shall take effect on the date on which it is received by the Secretary-General.

5. The requirement to raise the age in paragraph 1 of the present article does not apply to schools operated by or under the control of the armed forces of the States Parties, in keeping with articles 28 and 29 of the Convention on the Rights of the Child.

#### **Article 4**

1. Armed groups that are distinct from the armed forces of a State should not, under any circumstances, recruit or use in hostilities persons under the age of 18 years.

2. States Parties shall take all feasible measures to prevent such recruitment and use, including the adoption of legal measures necessary to prohibit and criminalize such practices.

3. The application of the present article under this Protocol shall not affect the legal status of any party to an armed conflict.

#### **Article 5**

Nothing in the present Protocol shall be construed as precluding provisions in the law of a State Party or in international instruments and international humanitarian law that are more conducive to the realization of the rights of the child.

#### **Article 6**

1. Each State Party shall take all necessary legal, administrative and other measures to ensure the effective implementation and enforcement of the provisions of this Protocol within its jurisdiction.

2. States Parties undertake to make the principles and provisions of the present Protocol widely known and promoted by appropriate means, to adults and children alike.

3. States Parties shall take all feasible measures to ensure that persons within their jurisdiction recruited or used in hostilities contrary to this Protocol are demobilized or otherwise released from service. States Parties shall, when necessary, accord to these persons all appropriate assistance for their physical and psychological recovery and their social reintegration.

#### **Article 7**

1. States Parties shall cooperate in the implementation of the present Protocol, including in the prevention of any activity contrary to the Protocol and in the rehabilitation and social reintegration of persons who are victims of acts contrary to this Protocol, including through technical cooperation and financial assistance. Such assistance and cooperation will be undertaken in consultation with concerned States Parties and relevant international organizations.

2. States Parties in a position to do so shall provide such assistance through existing multilateral, bilateral or other programmes, or, inter alia, through a voluntary fund established in accordance with the rules of the General Assembly.

## **Article 8**

1. Each State Party shall submit, within two years following the entry into force of the Protocol for that State Party, a report to the Committee on the Rights of the Child providing comprehensive information on the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol, including the measures taken to implement the provisions on participation and recruitment.

2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports they submit to the Committee on the Rights of the Child, in accordance with article 44 of the Convention, any further information with respect to the implementation of the Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a report every five years.

3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of this Protocol.

## **Article 9**

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.

2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. The Secretary-General, in his capacity as depositary of the Convention and the Protocol, shall inform all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention of each instrument of declaration pursuant to article 3, ratification or accession to the Protocol.

## **Article 10**

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the present Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

## **Article 11**

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General. If, however, on the expiry of that year the denouncing State Party is engaged in armed conflict, the denunciation shall not take effect before the end of the armed conflict.

2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under the present Protocol in regard to any act that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already under consideration by the Committee prior to the date on which the denunciation becomes effective.

## **Article 12**

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties, with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months



from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly for approval.

2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-thirds majority of States Parties.

3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments that they have accepted.

### **Article 13**

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.